Stockholm
2026-10-26

Besöksrapport

Försvarsmaktens Tekniska Skola (FMTS) – 260915

Pliktrådet

Enligt förordning (2017:1249) utgör Pliktrådet det centrala medinflytandeorganet för totalförsvarspliktiga under grundutbildning. Pliktrådet, som består av fem före detta värnpliktiga, väljs på den årliga Värnpliktskongressen, företräder samtliga värnpliktiga och bedriver intresse- och rättighetsbevakning för deras räkning. Förbandsbesök är en viktig del av Pliktrådets löpande verksamhet.

Rapporten

I rapporten redovisas de intryck som Pliktrådet fick vid besöket. Den belyser såväl brister och utmaningar som det som fungerar väl och annat som bidrar till positiv utveckling på förbandet. Genom detta uppmuntras andra förband att ta efter goda exempel och gemensamt arbeta för att utveckla verksamheten i enlighet med utbildningens mål och främja goda utbildningsförhållanden.

Pliktrådets besökare:
Malte Netterheim
Hilda Ahvelid

I rapporten beskrivs de delar som sticker ut i positiv eller negativ mening. Det som inte lyfts i rapporten fungerar utan anmärkning eller inte kommit Pliktrådet till känna. Pliktrådets huvudsakliga erfarenheter från besöket har kommunicerats till förbandet.

Bakgrund

FMTS delar garnison med Lv 6, vilket gör att man delar bland annat försörjningsavdelning och försvarshälsa trots att respektive förband är förlagd på olika sidor av Galgberget. FMTS tillhör sedan årsskiftet flygvapnet i stället för armén.

På förbandet finns två utbildningskompanier om 146 st värnpliktiga. Vapnö kompani består av tre plutoner där huvuddelen av de värnpliktiga är förlagd. Nytt för detta verksamhetsår är Kvibille kompani som utgörs av en pluton mekaniker samt en pluton med systemtekniker som genomför ca 15 veckor central befattningsutbildning (CBU) på förbandet.

Sammanfattning

Pliktrådets generella bedömning är att medinflytandet på förbandet är mycket välfungerande och arbetsmiljön bedöms vara god med vissa brister i informationsspridning.

Sammanfattande bedömning

Nedanstående avsnitt syftar till att ge en översiktlig bild av de iakttagelser som Pliktrådet gjorde under besöket. Här redovisas de områden som bedöms kräva omedelbara åtgärder, långsiktiga förbättringsinsatser samt särskilt goda exempel som identifierats vid förbandet.

Omedelbara åtgärder

1. Förtydliga när tjänsten för dagen är slut.
2. Tillse att bemötandet från försörjningsavdelning gentemot de värnpliktiga förbättras.

Förbättringspunkter

3. Tillse att de värnpliktiga ges tillräckligt med tid vid plutonens timme.
4. Se över rutiner för tidsbokning hos försvarshälsan.
5. Se över möjligheterna för de värnpliktiga att nyttja soldathemmet
6. Repetera utbildningen i värnpliktigas juridiska rättigheter och skyldigheter.

Positiva exempel

7. Fortsätt eftersträva att minimera inryckssstress.
8. Det råder en god jargong och ett gott bemötande mellan värnpliktiga och befäl.
9. Vapenvård har skett utomhus mot bakgrund av dåligt ventilerade vårdlokaler.
10. Maten upplevs som utmärkt och portionsstorlekar samt tid för att äta upplevs som tillfredsställande.
11. De förtroendevalda upplever att de är välutbildade, ges mycket utrymme och får gehör.
12. Alla kvinnor får underklädesbidrag i början av utbildningen.
13. Förbandets tillvägagångssätt med ändrad inskrivning anses som föredömligt.
14. Samtliga värnpliktiga har tillgång till korrekta dags-, vecko- och stomscheman.
15. NVK-möten sker regelbundet och under tjänstetid.

Fördjupad redovisning

Nedanstående avsnitt syftar till att ge en fördjupad förståelse av de punkter som redovisats i föregående kapitel.

Fördjupning: omedelbara åtgärder

1. ***Förtydliga när tjänsten för dagen är slut.***

De värnpliktiga har inte upplevt någon otillåten frihetsinskränkning, eller s.k. "kasernförbud", men det har ibland varit otydligt för dem när tjänsten är över. Därför behöver förbandet informera de värnpliktiga om att det inte finns någon skillnad på exempelvis "Höger-vänster-om" och "trevlig kväll" – båda innebär att tjänsten slutar och att man därav får lov att lämna.

2. ***Tillse att bemötandet från försörjningsavdelningens gentemot de värnpliktiga förbättras.***

De värnpliktiga upplever att det är stor skillnad i bemötande mellan en manlig och kvinnlig värnpliktig. Kvinnorna upplever ett otrevligt bemötande från Försörjningsavdelningen, något som de manliga värnpliktiga intygar. Problemet är så pass stort att de värnpliktiga pratar om att man skickar fram en manlig kamrat för att exempelvis få byta vissa persedlar. Här måste förbandet ta sitt ansvar och tillse att bemötandet är trevligt och jämställt från personalen på Försörjningsavdelningen.

Förbättringspunkter

3. ***Tillse att de värnpliktiga ges tillräckligt med tid vid plutonens timme.***

På mekanikerplutonen uppger de förtroendevalda att de inte får adekvat tid för egna överläggningar under plutonens timme. Pliktrådet uppmanar förbandet att i dialog med förtroendevalda planera plutonens timme.

4. ***Se över rutiner för tidsbokning hos försvarshälsan.***

Det finns en diskrepans i mellan de värnpliktigas upplevelse av väntetid på försvarshälsan och försvarshälsan. De värnpliktiga upplever att det ibland tagit två till tre veckor, medan försvarshälsan uppger att de inte har längre väntetid än två till tre dagar. Detta tyder på att värnpliktigas vårdbegäran ibland kan ha fallit mellan stolarna. Därför uppmanar Pliktrådet förbandet att befälslagen ser över sina interna rutiner för sjukmönstring där värnpliktiga behöver en tid på försvarshälsan.

5. Se över möjligheterna för de värnpliktiga att nyttja soldathemmet

Idag ligger Halmstad soldathem utanför grindarna till Lv 6, ungefär 20 minuters gångväg från FMTS – totalt 40 minuter tur och retur. Detta leder till att de värnpliktiga inte känner att de har möjlighet att nyttja soldathemmet i den utsträckning som önskas. Pliktrådet har i samtal med soldathemsföreståndaren blivit informerade om att det finns en vilja att öppna en filial av soldathemmet på FMTS. Pliktrådet uppmanar förbandet att bereda vägen för och understödja Soldathemmet med ett sådant projekt.

6. Repetera utbildningen i värnpliktigas juridiska rättigheter och skyldigheter.

De värnpliktiga har fått en utbildning i sina juridiska rättigheter och skyldigheter vid inryck i enlighet med de bestämmelser som finns, dock innebär inrycksperioden att mycket information ska förmedlas till människor som befinner sig i en ny och stressad situation. Det leder till att de värnpliktiga vid mötet med Pliktrådet berättar att de inte kan något om ämnet. Pliktrådet uppmanar förbandet att planera in en repetitionsutbildning i juridiska rättigheter och skyldigheter.

Positiva exempel

7. Fortsätt eftersträva att minimera inrycksstress.

På FMTS finns ett projekt för att minska inrycksstress. Pliktrådet upplevde under besöket att projektet har lyckats. De värnpliktiga upplever en låg stressnivå och försvarshälsan ser också en skillnad mellan antalet som söker vård för stressrelaterade problem. Pliktrådet vill lyfta fram projektet på FMTS som ett utmärkt exempel som alla förband i Försvarsmakten bör ta efter.

8. Det råder en god jargong och bemötande mellan värnpliktiga och befäl

De värnpliktiga upplever att man bemöts med respekt och vänlighet av befälen. Det beskrivs hur det finns en stor tillit till deras överordnade och Pliktrådet märkte också av en tydlig positiv jargong, sund kultur och nästintill kollegial stämning vid besöket. Särskilt ska dokumentet *"Att utbilda värnpliktiga utan destruktiva ledarbeteenden"* uppmärksammas i vilket kompanifanjunkaren har tagit fram riktlinjer för bemötande och ledarskap inom grundutbildningsorganisationen, något som också efterlevs på förbandet.

9. Vapenvård har skett utomhus mot bakgrund av dåligt ventilerade vårdlokaler.

Förbandet har själv insett att vårdlokalernas ventilation har varit undermålig och som en tillfällig åtgärd har vapenvård skett utomhus. Pliktrådet ser positivt på att förbandet tillgodoser behovet av god ventilation vid användning av CLP.

10. Maten upplevs som utmärkt och portionsstorlekar samt tid för att äta upplevs som tillfredsställande.

Ingen ytterligare fördjupning krävs. Hänvisning sker till den sammanfattande bedömningen.

11. Förtroendevalda upplever sig välutbildade, ges mycket utrymme och får gehör

Samtliga förtroendevalda var nöjda med sin utbildning. Skyddsassistenterna och NVK-representanterna önskade mer case-arbeten, men påtalade att de tyckte om utbildningen de redan fått.

Alla förtroendevalda berättar också att de får mycket utrymme och att medinflytandet prioriteras på förbandet. Exempelvis tillåts möten överskrida den tillsatta tiden vid behov. De värnpliktiga upplever också att man både får bra gehör och återkoppling i de olika medinflytandespåren.

12. Alla kvinnor får underklädesbidrag i början

FMTS har löst problematiken med de kvinnliga underkläderna genom att ge ett underklädesbidrag om 1 700 kr vid första utbetalningen av ersättningar. Denna lösning gör att värnpliktiga kvinnor slipper leva med skav och köttsår i sin vardag. Pliktrådet ser detta som ett gott exempel av omsorg och tillit till sina värnpliktiga.

13. Förbandets tillvägagångssätt med ändrad inskrivning anses som föredömligt.

På grund av bland annat befälsbrist har förbandet behövt förändra en stab- och trosspluton till en bevakningspluton. Förbandet har besvarat Pliktrådets farhågor på ett sätt som visar att man reflekterat över svårigheter som kan uppstå med detta och vidtagit relevanta åtgärder. Värnpliktiga kommer inte sättas i vakten och de kommer få en utbildning som utgår från närskyddssoldaternas målkatalog, men med vissa delar strukna med hänsyn till att de att de värnpliktiga inte är uttagna för de kraven. Pliktrådet ser positivt på att förbandet har löst en uppkommen situation på bästa sätt.

14. Samtliga värnpliktig har tillgång till korrekta dags-, vecko- och stomschema

Ingen ytterligare fördjupning krävs. Hänvisning sker till den sammanfattande bedömningen.

15. NVK-möten sker regelbundet och under tjänstetid.

Pliktrådet uppfattar det som att förbandet har prioriterat forumet med regelbundna möten under tjänstetid, något som starkt uppskattas av de värnpliktiga. Pliktrådet vill lyfta fram detta föredömliga exempel.

Avslutning

Pliktrådet tackar FMTS för ett mycket gott mottagande och de öppna diskussioner som fördes under dagen. Under nästa besök kommer Pliktrådet särskilt att följa upp utvecklingen av försörjningsavdelningens bemötande samt kontrollera att de positiva punkterna som noterades vid första besöket kvarstår.

Malte Netterheim

malte.netterheim@pliktradet.se

076-164 75 17